

Roelof Wijma: 'Het is zoals bij energiegebruik: alleen het bijhouden zorgt al voor verbetering'

Ook zelfbekapper kan registreren

Veertig procent van de veehouders bekapt zelf, maar kan klauwaandoeningen niet registreren. Na positieve ervaringen van twaalf zelfbekappende leveranciers van Bel Leerdammer met DigiKlauw, lijkt er een nieuw middel geboren om het sectordoel van minder klauwaandoeningen te halen.

tekst **Florus Pellikaan**

De gezamenlijke zuivelindustrie heeft op het gebied van diergezondheid en dierwelzijn duidelijke doelen gesteld. Een aantal jaren geleden werd uitgesproken dat de levensduur van de Nederlandse melkgoe moet stijgen door het sterk terugdringen van mastitis en klauwaandoeningen.

Met de klauwaandoeningen is zuivelverwerker Bel Leerdammer aan de slag gegaan. 'Wij hebben ons destijds aan deze doelen gecommitteerd en willen veehouders dus handvatten bieden hiermee aan de slag te gaan', vertelt Roelof Wijma, verantwoordelijk voor de verduurzaming van het boerderijdeel van de zuivelproductie. 'Als Bel Leerdammer zijn we niet zo van duurzaamheidspunten en -toeslagen. Wij gaan liever uit van de intrinsieke motivatie van veehouders. Alleen waren er voor zelfbekappende veehouders geen hulpmiddelen beschikbaar voor registratie van klauwaandoeningen. Binnen het KoeKompas is er wel een score voor locomotion, maar niet voor het bijhouden van klauwaandoeningen.'

Veertig procent zelfbekappers

Bel Leerdammer is daarom in overleg gegaan met CRV en GD. Dit om het programma DigiKlauw, dat tot vorig jaar exclusief gebruikt werd door klauwverzorgers van mede-initiatiefnemers AB en de Vereniging voor Rundveeepedure (VvRVP), ook beschikbaar te stellen voor een pilotgroep met zelfbekappende veehouders. 'Volgens de VvRVP is het per-

centage veehouders dat zelf bekapt en waar geen professionele klauwverzorgers komt rond de veertig procent', vertelt Wijma. 'Wanneer we als sector afname in klauwaandoeningen willen realiseren, moeten we ook voor deze groep veehouders hulpmiddelen hebben.'

De zuivelonderneming plaatste een oproep voor veehouders die vrijwillig wilden meedraaien in het registreren van klauwaandoeningen in DigiKlauw en startte in november vorig jaar met twaalf deelnemers de pilot. In het daaropvolgende half jaar werden vier cursusedagen georganiseerd om onder andere klauwaandoeningen te herkennen en correct vast te leggen, maar ook om de resultaten te interpreteren en bespreken.

'Omdat zelfbekappende veehouders geen complete koppelbekappingen doen, was het aantal waarnemingen te klein om in een half jaar al een significante afname van het aantal aandoeningen te zien', vertelt Wijma. 'Maar het gevoel van de veehouders was wel dat ze door het voorkomen van klauwaandoeningen bij te houden, voorzichtig verbetering merkten. Het is zoals het bijhouden van energieverbruik thuis. Alleen het bijhouden zorgt al voor bewuster gebruik en besparing.'

Eerst alleen managementtool

Tijdens de pilot bleek dat het bespreken van de reportages van het voorkomen van aandoeningen van wezenlijk belang is om verbetering te boeken. Bij zelfbe-

Richting 2015 kunnen alle zelfbekappende veehouders klauwaandoeningen in DigiKlauw registreren

Ben Apeldoorn: 'Eerder geneigd managementmaatregelen te nemen'

De oproep van Bel Leerdammer aan zelfbekappende veehouders om in een pilot klauwaandoeningen te registreren via DigiKlauw, zag Ben Apeldoorn direct zitten. De Woudenbergse melkveehouder bekapt zijn 110 melkkoeien al sinds jaar en dag zelf.

Een bijdrage leveren aan de dataverzameling van klauwaandoeningen kon het oud-fokkerijraadslid van CRV tot zijn spijt echter niet. 'Het is bekend dat de wens van de sector groot is om na uiergezondheid nu klauwgezondheid sterk te verbeteren. Via de fokkerij is daarin veel te halen. Het probleem is echter de dataverzameling, waardoor veel stieren maar van enkele dochters geregistreerde bekappingen hebben', vertelt Ben Apeldoorn. 'Wanneer ik als zelfbekappende veehouder een bijdrage aan de dataver-

zamelingen kan leveren, is dat heel mooi, ook al is die informatie vanuit betrouwbaarheid misschien maar gedeeltelijk te gebruiken.'

Naast het sectorbrede doel ondervond Apeldoorn ook voordelen van DigiKlauw binnen het eigen bedrijf. 'De geschiedenis van een koe overzien vind ik erg interessant. Bovendien ben je op basis van de registratieresultaten eerder geneigd managementmaatregelen te nemen, zoals vaker een voetbad zetten of rantsoenveranderingen doorvoeren. Het motiveert gewoon extra en specifieker', vertelt Apeldoorn. 'Vervolgens zijn de DigiKlauw-resultaten dan een objectieve manier om verschillen naar aanleiding van de veranderingen waar te nemen.'

Alhoewel een half jaar te kort was om te kunnen beoordelen of de klauwgezond-

heid echt was verbeterd, gaat Apeldoorn door met het registreren in DigiKlauw. 'Het kost niet veel tijd en daarnaast zijn de cursusdagen met andere zelfbekappende veehouders erg leerzaam omdat je veel goede ideeën met bovengemiddeld geïnteresseerde collega's uitwisselt.'

kappers kan dit niet door de klauwverzorgers worden gedaan en lijkt er een nadrukkelijke rol weggelegd voor de dierenarts, eventueel aangevuld met de voerleverancier.

De positieve ervaringen van de veehouders – elf van de twaalf willen DigiKlauw blijven gebruiken – zorgden ervoor dat Bel Leerdammer dit najaar een tweede pilot wil starten. Naast de groep van vorig jaar zal ook een nieuwe groep veehouders praktijkervaringen gaan opdoen. Voor het bredere gebruik van DigiKlauw is Bel Leerdammer echter afhankelijk van de initiatiefnemers van DigiKlauw: CRV en GD.

'Naar aanleiding van de pilot willen we zelfbekappers deze managementtool niet onthouden. Wij gaan ons dan ook inzetten om DigiKlauw verder geschikt te maken voor zelfbekappers', vertelt Jolanda van Hoorne, productmanager van onder andere DigiKlauw bij CRV. 'De reportages zijn nu bijvoorbeeld nog erg toegespitst op koppelbekappingen en dat vraagt aanpassingen.'

Van Hoorne verwacht het programma richting 2015 gebruiksklaar te hebben voor zelfbekappers. 'In eerste instantie is het dan een managementtool voor de veehouders, pas later zullen we bekijken wat we wel of niet met de data kunnen voor fokwaardeschatting.'

CRV ziet voor zichzelf geen rol weggelegd om gebruikers op te leiden voor het gebruik van DigiKlauw en het herkennen en correct vastleggen van klauwaandoeningen. Volgens Roelof Wijma kan

dit prima door de zuivel worden ingevuld. 'Wij organiseren tenslotte toch al meerdere workshops in het kader van verduurzaming van de zuivelketen.'

Wijma heeft goede hoop op een succesvolle tweede fase van de pilot en wil als Bel Leerdammer vervolgens alle zelfbekappende leveranciers gaan stimuleren om met DigiKlauw te gaan werken.

Kans dat meer fabrieken volgen

Petra Tielemans, projectleider Duurzame Zuivelketen van NZO en LTO, is positief over de pilot, net als over alle initiatieven voor verhoging van de levensduur van koeien. Ze kan zich voorstellen dat het initiatief van Bel Leerdammer de interesse heeft van andere zuivelfabrieken. 'Dikwijls worden initiatieven van individuele fabrieken tijdens een overleg besproken en vervolgens door andere fabrieken overgenomen. Zo heeft Cono het KoeKompas ontwikkeld en Friesland-Campina de Energiescan. Beide initiatieven zijn inmiddels ook door andere fabrieken geïntroduceerd.'

Tielemans acht het mogelijk dat andere zuivelfabrieken wel wat in de aanpak van klauwaandoeningen door zelfbekappers zien. 'Ze hebben zich ook geïnteresseerd aan de doelstelling tot het verlengen van levensduur door het terugdringen van mastitis- en klauwproblemen. Daarnaast weet ik dat meerdere zuivelfabrieken workshops op het gebied van klauwgezondheid organiseren, dus de aandacht heeft het. En dan zijn praktisch goed werkende hulpmiddelen altijd welkom.'